

Eesti Standardiameti infoleht

EVS TEATAJA

Ilmub üks kord kuus 2/93

EESTI STANDARDIAMETI RINGKIRI

15.veebruar 1993

Seoses katsetus- ja sertifitseerimisalase töö korrastamisega alustab Eesti Standardiamet lähemal ajal katselaborite tunnustamist, mis on üleminekuvormiks Eurostandardite seeria 45000 alusel läbiviidavale akrediteerimisele. Lähtudes ülaltoodust Eesti Standardiamet informeerib tunnustust taotlevaid katselaboreid alljärgnevas:

1. Tunnustuse taotlemise eeltingimuseks on lisa 1 loetletud dokumentide olemasolu ning nendes sätestatu järgimine laboratooriumis.

2. Eesti Standardiameti poolt tunnustatud laborid peavad kinni pidama nõuetest, mis on kehtestatud Eurostandardiga EN 45001 katselaborites teostatavate tööde tulemuste katseprotokolli kohta (lisa 2)

Lisa 1

LABORATOORIUMI TUNNUSTAMISE ALGATAMISEKS VAJALIKUD DOKUMENDID (vastavt EN 45001 nõuetele)

1. Laboratooriumi juriidiliselt määritlevad dokumendid
2. Laboratooriumi struktuur
3. Laboratooriumi ja üksikute töötajate vastutuse määratlus
4. Konfidentsiaalsuse tagamise eeskirjad
5. Dokumentide liikumise ja säilitamise kord
6. Allhanketööde teostamise kord ja register
7. Pretensioonide käsitlemise kord ja register
8. Tehnilise personali pädevuse register
9. Katse- ja mõõtmisseadmete register koos kalibreerimisplaaniga
10. Seadmete kasutamise eeskirjad
11. Oksikseadmete kasutamise ja hooldamise juhised
12. Laboratooriumi ruumide kasutamise ja sissepaasu kord
13. Katseprojekti kirjeldavad standardid, tehnilised nouded jne.
14. Standardsed katsemeetodid
15. Mittestandardsete meetodite kirjeldused
16. Proovide (elementide) vastuvõtu, markeerimise, säilitamise ja hävitamise juhendid
17. Katseprotokollide vorm ja selle täitmise juhised
18. Tulemuste üleandmise kord

KATSEPROTOKOLLI TÄITMISE JUHIS

Käesolev juhisp on koostatud keskkuses "EhitusTEST" kasutusele võetud katseprotokollis (edaspidi "protokoll") täitmise hõlbustamiseks. Nimetatud protokollis vorm (vt.lisa) on mõeldud laia kasutusala tarbeks. Juhisp on koostatud EN 45001 p.5.4.3 nõudeid silmas pidades. Selgitused on esitatud vastavalt protokollis vormi alajaotustele.

1. PROTOKOLLI PEALDIS

Sisaldab:

- katselabori nime ja aadressi. Juhisp, kui katsed ei toimunud nimetatud aadressil, lisatakse katsete tegemise koha aadress
 - protokollis tähis, mis võib sisaldada lisaks järjekorranumbrile seerianumbrit, koodi või märksõna, mille alusel antud laboris katseid liigitatakse
 - protokollis lehekülje number ja lehekülgede arv
 - protokollis vormistamise kuupäev
- Protokollis tähis, lehekülgede arv ja number tuleb märkida igale lehele.

2. TELLIJA

Esitatakse organisatsiooni (või üksikisiku) nimi ja aadress

3. TELLIMUS

Esitatakse andmed katsetamise aluseks oleva dokumendi kohta (näit. tellimiskirja või lepingu rekvisiidid jne.)

4. TÖÖDOLESANNE

Esitatakse tellija poolt katse kohta püstitatud nõuded

5. PROOVI KIRJELDUS

Esitatakse kõik olemasolevad andmed katsetatava objekti (proovi) kohta, nagu toote (materjali) nimetus, partii number jne. Vajaduse korral - valmistamise kuupäev, andmed proovi võtmise (toote valiku) meetodika kohta

6. KATSETAMINE

Esitatakse:

- andmed katsetamise meetodika kohta. Vajaduse korral lisatakse eskiisid, joonised või muu graafiline, katse korraldust selgitav materjal
- andmed kasutatud seadmete ja nende täpsuse kohta
- kõik katsemeetodikast kõrvalkalded, selle täiendused ja muudatused
- kõik katse käigus ilmnenu ettenägematud asjaolud
- katse sooritamise aeg
- muu, antud katse korralduse seisukohalt oluline info

7. TULEMUS

Esitatakse katsete tulemused. Selleks võivad olla mõõtmistulemused, vaatlusandmed ja ka nendest tuletatud tulemused, mida vastavalt vajadusele täiendatakse tabelite, graafikute, eskiiside või muu graafilise materjaliga. Kvantitatiivsetele näitajatele lisatakse täpsushinnangud.

Katsetulemused esitatakse konstateerivas stiilis, ilma omapoolsete nõuannete ja soovituseteta

8. ALLKIRI

Katsetulemuste eest vastutava/vastutavate isiku/isikute ametinimetus/ametinimetused ja allkiri/allkirjad.

KATSEPROTOKOLLI KOOSTAMISE JUHIS
(vastavalt EN 45001 p.5.4.3 nõuetele)

Laboratooriumi poolt teostatud töö tulemused tuleb vormistada katseprotokollina, mis esitab katsete tulemused ja kogu muu vajaliku informatsiooni täpselt, arusaadavalt ja üheselt mõistetavalt.

Katsetulemusteks võivad olla mõõdetud suurused, katseobjektide vaatluse ja praktilise kasutamise tulemused, nendest tuletatud tulemused või muust katsetegevusest tulenevad tähelepanekud.

Kui katsemetoodika sisaldab juhiseid katsetulemuste esitamise kohta, siis tuleb neid katseprotokolli koostamisel arvestada.

Kvantitatiivsed tulemused tuleb esitada koos arvutatud või katseliselt määratud täpsushinnangutega.

Katsetulemuste protokoll ei tohi sisaldada katsetulemustest tulenevaid nõuandeid ja soovitusi. Vajaduse korral esitatakse viimased katseprotokolli kaaskirjas.

Suuremast kogumist (partiist või teatud piiritletud toodangu hulgast) statistiliselt valitud katseobjektidega saadud tulemuste laiendamine tervele kogumile peab toimuma eraldiseisvas dokumendis.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata katseprotokolli ülesehitusele, seda eriti katseandmete esitamise selguse ja lugejale mõistetavuse seisukohalt. Protokolli blankett peab olema kujundatud läbimõeldult, arvestades konkreetsete katsete eripära. Katseprotokolli pealdis peaks olema seejuures võimalikult standartne.

Iga katseprotokoll peab sisaldama vähemalt järgmist informatsiooni:

a) katselabori nimi ja aadress. Kui katsed ei toimunud nimetatud aadressil, siis tuleb eraldi ära näidata ka katsete tegemise koht.

b) katseprotokolli tähis (number). Lehekülgede arv ja antud lehekülje number peab olema märgitud igale katseprotokolli lehele

c) tellija nimi ja aadress

d) katseobjekti kirjeldus ja tähistus

e) katseobjekti vastuvõtmise ja katsetamise kuupäevad

f) katsemeetodi ja protseduuri määratlus

g) proovi võtmise protseduuri kirjeldus (esitatakse vajaduse korral)

h) kõik katsemetoodikast kõrvalekalded, täiendused ja muudatused ning kogu muu antud katse korralduse seisukohalt oluline info

i) kasutatud mittestandardsete meetodite ja protseduuride kirjeldused

j) mõõtmistulemused, vaatlusandmed ja nendest tuletatud tulemused, mis on vastavalt vajadusele täiendatud tabelite, graafikute, eskiiside ja fotodega, samuti kõik katse käigus ootamatult ilmnenud asjaolud

k) vajaduse korral hinnang mõõtmiste usaldatavuse kohta

l) katsetulemuste usaldatavuse eest vastutava isiku ametinimetus ja allkiri (või seda asendav tempel) ning väljaandmise kuupäev

m) märge, et katsetulemused seonduvad ainult katsetatud objektidega

n) märge, et ilma katsetuslabori kirjaliku nõusolekuta ei tohi kopeerida katseprotokolli üksikuid osi.

Parandused ja täiendused väljaantud protokollile tuleb esitada täiendava dokumendina, mis on vastavalt tähistatud (näiteks "Parandus/Täiendus katseprotokollile number.....") ja mis samuti vastab ülaltoodud nõuetele.

N Ä I D I S

lisa 2

	Keskus "EhitusTEST" Männiku tee 123 EE0107 Tallinn Tel. 517 242	KATSEPROTOKOLL Nr. T-03/93-03 ' 26' jaanuar 1993 a. Lk.arv 12 lk. 05
1. TELLIJA:		
2. TELLIMUS:		
3. TÖÖÜLESANNE:		
4. PROOVI KIRJELDUS:		
5. KATSETAMINE:		
6. TULEMUS:		
7. KATSE EEST VASTUTAV ISIK:		
Katseprotokoll on lubatud kopeerida ainult tervikuna, osaliseks kopeerimiseks tuleb taotleda Keskuse kirjalik luba.		

Jätkame ISO väljaannete tutvustamist. Toome Teieni ISO Guide 3-1981(E) vaba tõlke

ISO GUIDE 3-1981(E)

Identification of national standards that are equivalent to international standards

Rahvusvahelise standardiga ekvivalentsete rahvuslike standardite identifitseerimine

0 Sissejuhatus

ISO ja IEC kui rahvusvahelised standardiorganisatsioonid kehtestavad rahvusvahelisi standardeid, mille muutmatul kujul ülevõtmist rahvuslikeks standarditeks peetakse soovitavaks võimalikult suures ulatuses.

ISO/IEC Juhendis 21 on toodud meetodid rahvusvahelise standardi ülevõtmiseks rahvusliku standardina ja muudatuste esitamise viisid juhul, kui rahvuslik standard ei ole ekvivalentne rahvusvahelisega.

Rahvuslike standardite ekvivalentsuse korral rahvusvaheliste standarditega peab see olema selge koheselt enne standardi sisuga tutvumist. See on saavutatav rahvusvahelise standardi tähistuse (tähed ja number) lülitamisega rahvusliku standardi tähistusse.

1 Valdkond

Käesolev juhend sisaldab kaks meetodit rahvusliku standardi identifitseerimiseks ekvivalentse rahvusvahelise standardiga.

2 Kasutusala

Käesolevat juhendit kasutatakse rahvusliku standardi identifitseerimiseks ekvivalentse rahvusvahelise standardiga. See on üks ISO/IEC Juhendis 21 käsitletud juhtudest.

3 Soovitatav meetod

Punktis 5 toodud tingimuste täitmise korral soovitatakse rahvusvahelise standardi tähistuse lülitamist rahvusliku standardi tähistusse. Selleks on kaks võimalust:

3.1 Kombineeritult ainult rahvusliku standardi tähistuses oleva tähekombinatsiooniga

Näiteks: Eesti Standard on ekvivalentne IEC 4343-ga

"EVS-IEC 4343"

Rahvuslikku tähekombinatsiooni võib rahvusvahelisest eraldada kas tühiku või mõne sobiva sümboliga, milleks antud näites on sidekriips.

Olenevalt paigutuse vajadusest võib standardi tähistuse paigutada kahele reale

EVS

IEC 4343

3.2 Kombineeritult rahvusliku standardi tähistuses olevate tähtede ja numbritega

UUTEST KOOLITUSSUUNDADEST.

Täiendõppekeskus "TEAVE" ja Eesti Standardiamet alustasid lepingulist koostööd mais 1992.aastal.

"TEAVE" on täiskasvanute koolitajana loonud aluse kindlatele koolitussuundadele - ühelt poolt töötajate täiendõpe erialaste teadmiste osas, teiselt poolt koolitus, mis on vajalik ettevõtete/ organisatsioonide arendamiseks.

Tänapäeval, kus ühiskond on sügavas majanduslikus ja sotsiaalses kriisis, on eriti oluline õigesti kasutada meie suurimat ressursi - inimesi, nende teadmisi ja oskusi. Kahjuks ei toimu ka ühegi organisatsiooni arengut ilma töötajate arendamiseta.

Arenduskoolitusest, mille käivitasime sügisel koos Soome kolleegidega, on tänaseks saanud alguse mitmed huvitavad kursuste tsüklid:

"Toote ja tootmise arendamine"

"Finantstegevuse juhtimine"

"Projekti juhtimine"

"Marketing"

"Kvaliteedisüsteemi loomine ja ajastatud tootmise korraldamine (JOT-tootmine)

Erilise populaarsuse osaks on saanud "Muutuste juhtimine", milles käsitletakse inimese rolli muutustes, püütakse leida lahendusi töötajate motivatsiooni, vastutuse ja aktiivsuse tõstmiseks, uue organisatsiooni - mõtleva, õppiva ja areneva organisatsiooni kujundamiseks.

Heameel on tõdeda, et rida ettevõtteid on ikka ja jälle leidnud tee meie kursustele. Näiteks "Eesti Energoremont", OÜ "ESMAR", RAS "NORMA", RAS "KLEMENTI", AS "WALKO", HARJU EPT, HARJU ELEKTER, JÕGEVA METSAMAJAND jt.

Lepingutega on määratletud "TEAVE" tegevus ka teiste riiklike asutustega - näiteks EV Haridusministeeriumiga. Osaledes Soome ja Eesti Haridusministeeriumide täiskasvanute koolituse töögrupis ja olles Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiooni "ANDRAS" aktiivne liige, tegeleb "TEAVE" ka mitmete suuremate koolitusprojektidega, mille eesmärgiks on õpetada koolitajaid ja organisatsioonide võtmeisikuid.

Meeldivaks on kujunenud ka koostöö Rootsi SIS Service AB-ga. Eelmisel aastal Tallinnas alustatud koolitust tahetakse jätkata. Analüüsides eelmisi koolitustulemusi ja ettepanekuid on koostatud õppeprogrammid kolme erineva kursuse korraldamiseks:

"KVALITEEDISÜSTEEMID JA JUHTIMINE" 29.märts - 2.aprill

Kursuse sisu:

- kvaliteedi kontseptsioon ja parameetrid
- kvaliteedi juhtimise probleemid
- kvaliteedi käsitus erinevates valdkondades
 - * tootmine
 - * marketing
 - * teenindus

- kvaliteedi audit
- kvaliteedi täiustused
- erinevad praktilised tööd kvaliteediplaanidega, instruksioonidega, käsiraamatuga, ISO 9000 dokumentidega jm.

"SERTIFITSEERIMISPROTSEDUURID" 19.-22.aprill

Kursuse sisu:

- laboratooriumide ja sertifitseerimisorganite akrediteerimine (EN 45000 seeriad)
- toodete, kvaliteedisüsteemide ja keskkonna sertifitseerimisprotseduurid
- ISO / IEC juhendid sertifitseerimisprotseduuride kohta
- nõuded sertifitseerimisorganitele (EN 45011 - 13) jm.

"ETTEVÕTTE STANDARDISEERIMINE" 17.- 21.mai

Kursuse sisu:

- terviklähenedamine standardiseerimisele
- euroopa ja rahvusvaheline standardiseerimine
- ettevõtte standardiseerimine jm.

OLETE OODATUD MEIE KURSUSTELE!

INFO

"TEAVE" tel. 52 99 69

EVS tel. 49 20 21

Ene Kalmus

Ene Kalmus

Direktor

Täiendõppekeskus "TEAVE"

Näide:

Juhul kui Eesti standard EVS 878 on ekvivalentne ISO 5454-ga:

EVS 878-ISO 5454
või paigutuse vajadusest lähtuvalt
EVS 878
ISO 5454

4 Teised ekvivalentsuse näitamise meetodid

Kui punktis 5 toodud tingimused on täidetud, kuid punktis 3 toodud tingimusi pole võimalik täita, on soovitatav identifitseerimisel kasutada süsteemi, mis teeb kasutajale võimalikult selgeks rahvusvahelise ja rahvusliku standardi vahelise ekvivalentsuse. Ekvivalentsuse peaks ära näitama ka kataloogides ja teistes infoväljaannetes. Seda võimaldaks rahvusvahelise standardi numbrilise asetamine võimalikult rahvusliku standardi identifitseerimise tähistuse lähedale, kasutades eelistatavalt sama trükipilti.

5 Tingimused soovitatava tähistuse kasutamiseks

Punktis 3 toodud tähistust (üht kahest võimalusest) võib rahvuslikus standardis kasutada järgmiste tingimuste täitmise korral:

5.1 Rahvusliku standardi tekst sisaldab rahvusvahelise standardi põhiosa täieliku teksti koos kinnitusandmetega.

Ainus erand sellest üldreeglis on kaht erinevat mõttesüsteemi sisaldava rahvusvahelise standardi hõlmamine. Sel juhul ei loeta erialaseks muudatuseks rahvuslikus standardis ISO 31 ja ISO 1000 soovitatud ühikute kasutamist.

5.2 Millist meetodit ka ei kasutata rahvusvahelise standardi ülevõtmiseks, peavad rahvusliku standardi teksti sisseviidud rahvuslikud tähistused selles olema selgelt eraldatud vastavalt ISO/IEC Juhendi 21 alapunktide 6.1 ja 6.2 nõuetele.

5.3 Rahvuslikus standardis võib teha toimetuseliku isekomuga muudatusi (ISO/IEC Juhendi 21 määratlus) välja arvatud punktide struktuuri ja tähistuse muutmise (ka toimetuseliku) juhud, mis välistavad punktis 3 soovitatud tähistused.

5.4 Kõik rahvuslikud instruksioonid, mis puudutavad rahvusliku standardi kasutamist, aga mitte selle erialast sisu, lülitatakse rahvusliku standardi sissejuhatusse või eraldatakse rahvusvahelise standardi tekstist samal viisil kui rahvuslikud märkused.

Märkused:

1. Fakt, et rahvuslik standard on ekvivalentne rahvusvahelisega, peab olema ära toodud rahvusliku standardi sissejuhatuses nähtaval kohal koos rahvusvahelise standardi numbrilise, pealkirja ja väljaandmise aastaga.

2. Kui rahvuslik standard on rahvusvahelise tõlge, võib rahvusvahelise standardi identifitseerimise kasutada vaid juhul kui väljaandja liikmesorgan teendab ISO Keskkretariaadile või IEC Keskbüroole tõlke täpsust vastavalt ISO Konstitutsiooni artiklile 17.3 ja IEC protseduurireeglite punktile 13. On kasulik tiitel ja ekvivalentsuse kinnitus ära tuua ka mõnes ISO ja IEC ametlikus keeles.
3. Märkused, mis kinnitavad kooskõla punktis 5 toodud tingimustega puudutavad selles juhendis toodud soovitusi.

VEEBRUARIS SAADUD ISO STANDARDID

- ISO 6: 1993 Photography--Black and white pictorial still camera negative film/process systems--Determination of ISO speed
- ISO 529:1993 Short machine taps and hand taps
- ISO 789-9Amd.1:1993 Amendment 1 to ISO 789-9:1990
- ISO 1505:1993 Textile machinery--Widths relating to dyeing and finishing machines--Definitions and range of nominal widths
- ISO 1874-1:1992 Plastics--Polyamide (PA) moulding and extrusion materials--Part 1:Designation
- ISO 2039-1:1993 Plastics--Determination of hardness--Part 1:Ball indentation method
- ISO 2431:1993 Paints and varnishes--Determination of flow time by use of flow cups (Revision of ISO 2431:1984)
- ISO 2078:1993 Textile glass--Yarns--Designation
- ISO 2322 Amd.1:1993 Amendment 1 to ISO 2322:1985
- ISO 2476Amd.1:1993 Amendment 1 to ISO 2476:1993
- ISO 3231:1993 Paints and varnishes--Determination of resistance to humid atmospheres containing sulfur dioxide
- ISO 3943:1993 Photography --Processing chemicals --Specification for anhydrous sodium acetate
- ISO 4117:1993 Air and air/land cargo pallets--Specification and testing
- ISO 4283:1993 All grades of fluorspar--Determination of carbonate content--Titrimetric method
- ISO 4284:199 Acid-grade and ceramic-grade fluorspar--Determination of sulfide content--Iodometric method
- ISO 4397:1993 Fluid power systems and components--Connectors and associated components--Nominal outside diameters of tubes and nominal inside diameters of hoses (Revision of ISO 4397:1978)
- ISO 4824:1993 Dentistry--Ceramic denture teeth
- ISO 5208:1993 Industrial valves--Pressure testing of valves
- ISO 6077:1993 Photography--Photographic films and papers--Wedge test for brittleness
- ISO 6412-3:1993 Technical drawings--Simplified representation of pipelines--Part 3:Terminal features of ventilation and drainage systems
- ISO/IEC 6429:1992 Information technology--Control functions for coded character sets

- ISO 6722-3:1993 Road vehicles--Unscreened lowtension cables--Part 3:Conductor sizes and dimensions for thick-wall insulated cables
- ISO 6722-4:1993 Road vehicles--Unscreened lowtension cables--Part 4:Conductor sizes and dimensions for thin-wall insulated cables
- ISO 6940 Amd.1:1993 Amendment 1 to ISO 6940:1984
- ISO 7237:1993 Caravans--Masses and dimensions--Vocabulary
- ISO 7766-1:1993 Photography--Processing wastes--Analysis of cyanides--Part 1:Determination of hexacyanoferrate(II) and hexacyanoferrate (III)by spectrometry
- ISO 8326 Amd.4:1992 Amendment 4 to ISO 8326:1987
- ISO 8327 Amd.3:1992 Amendment 3 to ISO 8327:1987
- ISO 8470 Amd 1:1993 Amendment 1 to ISO 8470:1990
- ISO 8579-1:1993 Acceptance code for gears--Part 1:Determination of airborne sound power levels emitted by gear units
- ISO 8579-2:1993 Acceptance code for gears--Part 2:Determination of mechanical vibrations of gear units during acceptance testing
- ISO 8603:1993 Solid fertilizers--Determination of urea nitrogen content--Gravimetric method using xanthidrol
- ISO 8625-1:1993 Aerospace--Fluid systems--Vocabulary--Part 1:General terms and definitions related to pressure
- ISO 8672:1993 Air quality--Determination of the number concentration of airborne inorganic fibres by phase contrast optical microscopy--Membrane filter method
- ISO 8822 Amd 5:1992 Amendment 5 to ISO 8822:1988
- ISO 8823 Amd 5:1992 Amendment 5 to ISO 8823:1988
- ISO/IEC 8859-10:1992 Information technology--8-bit single-byte coded graphic character sets--Part 10:Latin alphabet Nr.10
- ISO/IEC 8878:1992 Information technology--Telecommunications and information exchange between systems--Use of X.25 to provide the OSI Connection-mode Network Service
- ISO/IEC 8880-2:1992 Information technology--Telecommunications and information exchange between systems--Protocol combinations to provide and support the OSI Network Service--Part 2:Provision and support of the connection-mode Network Service
- ISO 9138:1993 Abrasive grains--Sampling and splitting
- ISO 9398-1:1993 Specifications for industrial laundry machines--Definitions and testing of capacity and consumption characteristics--Part 1:Flatwork ironing machines
- ISO 9398-2:1993 Specifications for industrial laundry machines--Definitions and testing of capacity and consumption characteristics--Part 2:Batch drying tumblers

- ISO/TR 11728:1993 Anodized aluminium and aluminium alloys--
Accelerated test of weather fastness of coloured
anodic oxide coatings using cyclic artificial
light and pollution gas
- ISO/IEC 11756:1992 Information technology--Programming languages--
Mumps
- ISO/IEC Guide 58:1993 ISO/CASCO Calibration and testing
laboratory systems--General requirements for
operation and recognition

KOOSTAJA : ANNE LAIMETS	tel.49 20 21	EE0003 ARU 10
STANDARDIOSAKOND	tel.49 20 21	TALLINN
	49 35 41	
METROLOOGIA JA		
AKREDITEERIMISE		
OSAKOND	tel.49 35 61	
	49 88 90	
RAAMATUKOGU	tel.49 35 32	